Høringsveiledning til høringsspørsmål ved høring av regional vannforvaltningsplan for Agder vannregion – perioden 2028-2033

Innhold

Høringsveiledning til høringsspørsmål ved høring av regional vannforvaltningsplan for Agder vannregion – perioden 2028-2033 1

Innledning 2

1) Innspill til miljømålene som er foreslått for vannforekomstene (kapittel 6 i vannforvaltningsplanen) 3

2) Innspill til kunnskapsgrunnlaget (kapittel 5 i vannforvaltingsplanen) 5

3) Innspill til de regionale prioriteringene beskrevet i kapittel 4.2 i vannforvaltningsplanen 6

4) Innspill til aktiviteter i handlingsprogrammet 7

5) Innspill til kandidatvassdrag til nasjonal handlingsplan for restaurering av vassdrag 8

6) Innspill til medvirkningsmulighetene i planprosessen 10

Innledning

Målet med denne veilederen er å gjøre det enklere å gi innspill til høringsspørsmålene i vannforvaltningsplanen for Agder vannregion 2028–2033.

For hvert tema beskrives bakgrunn, hensikt og hvilke problemstillinger det er særlig ønskelig å få belyst gjennom høringen. Alle innspill vil bli vurdert som en del av det videre arbeidet med å ferdigstille planen.

Medvirkning er en sentral forutsetning for en helhetlig og kunnskapsbasert vannforvaltning. Organisasjoner, lokale jeger- og fiskerforeninger, næringsliv, grunneiere og kommuner og innbyggere kan ha viktig kunnskap om lokale forhold, utfordringer som kan bidra til å sikre at flere perspektiver og mer lokal kunnskap blir tatt med i videre arbeidet med vannforvaltingsplanen. Vi oppfordrer derfor alle høringsparter til å gi innspill som kan bidra til å styrke vannforvaltningsplanen og vannforvaltningsarbeidet i planperioden 2028–2033.

I vann-nett finner du mye informasjon om vannforekomster i Agder vannregion. Her kan du trykke på vannforekomsten du ønsker å sjekke ut. Hver vannforekomst har sin egen faktaboks hvor du kan finne mye forskjellig informasjon, blant annet informasjon om miljøtilstanden, hvilke miljømål som er satt og info om eventuelle unntak. I faktaboksen finner du også oversikt over de tiltakene som er foreslått for de enkelte vannforekomstene. I vann-nett kan du også finne ulike type statistikk og du kan også hente ut rapporter om du ønsker. Veiledning for ulike tjenester i Vann-nett finner du her.

1) Innspill til miljømålene som er foreslått for vannforekomstene (kapittel 6 i vannforvaltningsplanen)

Bakgrunn og hensikt

Miljømålene i vannforvaltningsplanen angir hvilken tilstand som skal oppnås eller opprettholdes i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Hovedregelen i vannforskriften er at naturlige vannforekomster skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand, mens sterkt modifiserte vannforekomster skal oppnå godt økologisk potensial.

God økologisk tilstand innebærer at plante- og dyrelivet, vannkvaliteten og de fysiske forholdene i en vannforekomst bare er svakt påvirket av menneskelig aktivitet sammenlignet med naturtilstanden. Tilstanden er god nok til at økosystemets struktur og funksjoner i hovedsak opprettholdes.

Godt økologisk potensial innebærer at en sterkt modifisert vannforekomst har den beste økologiske tilstanden som det er mulig å oppnå uten at de samfunnsnyttige formålene som begrunner modifikasjonen blir vesentlig svekket.

Miljømålene er viktige fordi de gir retning for forvaltningen av vannressursene og danner grunnlag for prioritering av tiltak i planperioden.

Selv om hovedregelen er at god økologisk tilstand og godt økologisk potensiale skal nås innen planperioden, åpner vannforskriften for at det i enkelte tilfeller kan gis unntak;

- Utsatt frist (§ 9 - vannforskriften), hvor miljømålet opprettholdes, men det vurderes som nødvendig å bruke lengre tid for å nå målet
- Mindre strenge miljømål (§ 10 - vannforskriften), hvor det fastsettes et lavere miljømål enn god økologisk tilstand eller godt økologisk potensial.

Oversikt over vannforekomster med unntak etter §§ 9 og 10 finner du i vedlegg 1 i vannforvaltningsplanen.

Unntak kan ikke gis uten videre. Vannforskriften stiller strenge krav om at bestemte vilkår må være oppfylt. Blant forhold som kan begrunne unntak er at:

- nødvendige tiltak er teknisk vanskelige å gjennomføre
- kostnadene ved å oppnå miljømålet er uforholdsmessig høye
- naturlige forhold gjør at måloppnåelse vil ta lengre tid enn planperioden
- samfunnsnyttige aktiviteter eller inngrep medfører at miljømålet ikke kan nås uten svært store konsekvenser for andre viktige samfunnsinteresser

I alle tilfeller hvor det gis unntak skal det vurderes om det er mulig å oppnå bedre miljøtilstand, og det skal sikres at vannmiljøet ikke forringes ytterligere.

Forslagene til miljømål og eventuelle unntak i vannforvaltningsplanen er utarbeidet gjennom faglige vurderinger og bygger på tilgjengelig kunnskap om miljøtilstand, påvirkninger, effekten av aktuelle tiltak, kostnader, tekniske muligheter og føringer i vannforskriften.

Vurderingene er gjennomført i samarbeid mellom vannregionmyndigheten, sektormyndigheter, statsforvaltere, kommuner og andre fagmiljøer med ansvar for vannforvaltningen.

Vi ønsker likevel høringsinnspill
Selv om forslagene er basert på faglige vurderinger, kan lokale aktører sitte på kunnskap som ikke er fanget opp i planarbeidet.

Vi ønsker spesielt innspill på:

- Er de foreslåtte miljømålene realistiske og hensiktsmessige.
- Om det er vannforekomster der målene bør vurderes på nytt.
- Finnes det lokal kunnskap eller nye opplysninger som bør tas hensyn til.
- Er det forhold som kan påvirke muligheten til å nå målene.

Hva gjør et høringsinnspill nyttig:

For at innspillet skal kunne vurderes best mulig, ber vi om at det så langt som mulig:

- viser til hvilken vannforekomst innspillet gjelder
- begrunner hvorfor det foreslås endringer
- viser til relevant kunnskap, erfaring eller dokumentasjon dersom dette er tilgjengelig

2) Innspill til kunnskapsgrunnlaget (kapittel 5 i vannforvaltingsplanen)

Bakgrunn og hensikt

Kunnskapsbasert vannforvaltning et sentralt prinsipp i gjennomføringen av vannforskriften, hvor beslutninger om bruk og restaurering av vannmiljøet skal bygge på best tilgjengelig kunnskap om miljøtilstand, påvirkninger og effekter av tiltak. Kunnskapsgrunnlaget er altså fundamentet for vannforvaltningsplanen og i vannforvaltningsarbeidet.

Kunnskapsgrunnlaget hentes fra overvåking, forskning, kartlegging og lokal kunnskap, og skal oppdateres fortløpende i Vann-nett, som er Norges forvaltningsverktøy for vannforvaltning. Her finner man på vannforekomstnivå informasjon om bl.a.:

- kart og geografisk informasjon
- påvirkninger som har en negativ effekt på vannmiljøet
- miljøtilstand (økologisk og kjemisk tilstand)
- miljømål og eventuelle unntak fra miljømålene
- overvåkingsdata
- foreslåtte og gjennomførte tiltak

Et godt kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å kunne fastsette riktige miljømål, prioritere innsatsområder og foreslå effektive tiltak for å forbedre tilstanden i vannet. Det er derfor en viktig forutsetning for kunnskapsbasert forvalting at kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett er rett og oppdatert.

Vi ønsker spesielt innspill på:

- Finnes det påvirkningskilder eller miljøutfordringer som ikke er tilstrekkelig beskrevet eller registrert i Vann-Nett?
- Er det områder eller temaer hvor kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt?
- Finnes det nyere undersøkelser, overvåkingsdata eller annen kunnskap som bør innarbeides?

Hva gjør et høringsinnspill nyttig:

For at innspillet skal kunne vurderes best mulig, ber vi om at det så langt som mulig:

- viser til hvilken vannforekomst, vannområde eller geografisk område innspillet gjelder
- viser til relevant dokumentasjon, rapporter, undersøkelser eller datagrunnlag dersom dette er tilgjengelig
- begrunner hvorfor informasjonen er relevant for vurderingen av miljøtilstand eller påvirkninger

3) Innspill til de regionale prioriteringene beskrevet i kapittel 4.2 i vannforvaltningsplanen

Vannforvaltningsplanen peker ut områder som skal gis særlig oppmerksomhet i planperioden. De prioriterte satsingsområdene vil være førende og skal bidra til å rette innsatsen mot de viktigste utfordringene for vannmiljøet i Agder vannregion i perioden 2028–2033.

I planforslaget er følgende satsingsområder prioritert:

- videreføring av kalking og oppfølging av utfordringer knyttet til sur nedbør
- styrket innsats for å forbedre miljøtilstanden i kystvannet
- restaurering av vassdrag og utbedring av vandringshindre for fisk og andre vannlevende organismer
- bedre ivaretakelse av vannmiljøet i arealforvaltning og samfunnsplanlegging
- oppfølging av utfordringer knyttet til sulfidholdig og syredannende berggrunn
- forebygging og begrensning av spredning av fremmede arter
- videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget og styrket overvåking

Klimaendringer er i tillegg løftet fram som et gjennomgående hensyn som skal integreres i all vannforvaltning gjennom planperioden.

Forslaget til satsingsområder bygger bl.a. på kunnskap om miljøtilstanden i vannregionen, regionale utfordringer og innspill fra sektormyndigheter, vannområdene og andre aktører.

Vi ønsker innspill på om dere mener de foreslåtte satsingsområdene treffer de viktigste utfordringene i vannregionen, og om det er temaer eller problemstillinger som bør gis større oppmerksomhet i planperioden.

Vi ønsker spesielt innspill på:

- Er de foreslåtte satsingsområdene de riktige for Agder vannregion?
- Er det viktige utfordringer eller temaer som mangler?
- Er det konkrete samarbeidsprosjekter, tiltak eller prosesser som bør løftes fram?
- Er det behov for å styrke innsatsen innen bestemte geografiske områder eller vannforekomster

Hva gjør et høringsinnspill nyttig:

For at innspillet skal kunne vurderes best mulig, ber vi om at det så langt som mulig:

- viser til hvilket satsingsområde innspillet gjelder
- viser til relevant kunnskap, erfaring eller dokumentasjon

4) Innspill til aktiviteter i handlingsprogrammet

Bakgrunn og hensikt

Handlingsprogrammet beskriver hvordan vannforvaltningsplanen skal følges opp i planperioden 2028–2033. Programmet konkretiserer bl.a. hvilke aktiviteter som skal gjennomføres, hvem som har ansvar for oppfølgingen, og når aktivitetene skal gjennomføres i løpet av planperioden.

Gjennom høringen ønsker vi innspill på om handlingsprogrammet gir et godt grunnlag for å følge opp vannforvaltningsplanens mål og prioriteringer, og om de foreslåtte aktivitetene er tilstrekkelige og hensiktsmessige.

Vi ønsker spesielt innspill på:

- Om aktivitetene er relevante og gjennomførbare.
- Er de foreslåtte aktivitetene tilstrekkelige for å følge opp planens prioriterte satsingsområder?
- Har du evt. innspill til aktiviteter til handlingsprogrammet?
- Er det lagt opp til tilstrekkelig samordning mellom ulike sektorer eller forvaltningsnivåer til å ivareta prinsippene om helhetlig forvaltning?
- Er ansvarsfordelingen mellom ulike aktører tydelig og hensiktsmessig?

Hva gjør et høringsinnspill til handlingsprogrammet nyttig?

For at innspillene skal kunne vurderes best mulig, ber vi om at de så langt som mulig:

- viser til hvilken aktivitet eller hvilket satsingsområde innspillet gjelder
- beskriver hvilke endringer eller tillegg som foreslås
- begrunner behovet for endring

5) Innspill til kandidatvassdrag til nasjonal handlingsplan for restaurering av vassdrag

Bakgrunn og hensikt

Strategi for restaurering av vassdrag fra 2022 setter mål om at minst 15 prosent av forringede vassdrag i Norge skal restaureres innen 2030. Som en oppfølging av strategien har Miljødirektoratet i samarbeid med direktoratsgruppen for vannforvaltning, faggruppen for restaurering og vannregionmyndighetene utarbeidet en nasjonal handlingsplan for restaurering av vassdrag som ble utgitt i 2026.

Den nasjonale handlingsplanen for restaurering av vassdrag skal gi et felles rammeverk for arbeidet fram mot 2030, på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Den skal bidra til at vi når de overordnede målene presentert i strategien, om at vi innen 2030 skal restaurere minst 15 prosent av forringede vassdrag i Norge, og snu den negative trenden slik at vi restaurerer vassdrag i høyere takt enn vassdrag forringes.

Handlingsplanen fokuserer på tre innsatsområder det er behov for å jobbe med for å nå målene: økt samordning og synergi, forsterket kunnskap og forsterket formidling. Innsatsområdene skal bidra til økt restaurering av vassdrag, bedre kunnskapsgrunnlag og sterkere samarbeid mellom myndigheter, organisasjoner, næringsaktører og lokalsamfunn.

Denne handlingsplanen inkluderer nå ingen liste over konkrete vassdrag som skal restaureres. En nasjonal prioritering av konkrete restaureringsprosjekter vil kreve videre utredninger og må besluttes av de aktuelle myndigheter, som også må sørge for finansiering.

Arbeidet med den nasjonale handlingsplanen for restaurering av vassdrag og de regionale vannforvaltningsplanene skjer parallelt og bygger på ulike behov og prioriteringer. Samtidig henger prosessene tett sammen og kan styrke hverandre.

I høringsperioden vil vannregionmyndigheten legge til rette for medvirkning for å identifisere aktuelle kandidatvassdrag i Agder. Forslagene som kommer inn, vil vurderes som en del av vannforvaltningsplanen for Agder vannregion og samtidig danne grunnlag for innspill til den nasjonale handlingsplanen for restaurering av vassdrag.

Lokalkunnskap om aktuelle restaureringsprosjekter og miljøutfordringer vil være et viktig bidrag både til vannforvaltningsplanen og til det videre arbeidet med den nasjonale handlingsplanen

Vi ønsker spesielt innspill på:

- vassdrag eller vannområder som bør vurderes for restaurering/ lokale restaureringsbehov som bør løftes fram i den videre prosessen
    - er det kandidater som kan ses i sammenheng med klimatilpasningstiltak og naturbaserte løsninger
    - restaureringstiltak som er planlagt

6) Innspill til medvirkningsmulighetene i planprosessen

Bakgrunn og hensikt

Vannressursene berører mange interesser, og gode beslutninger forutsetter kunnskap og innspill fra dem som bruker, forvalter eller påvirkes av vannmiljøet.

Arbeidet med høringsutkastet til vannforvaltningsplanen har skjedd gjennom et samarbeid mellom vannregionmyndigheten, vannregionutvalget, sektormyndigheter, statsforvalter, fylkeskommuner, vannområder, kommuner og andre berørte aktører.

Planarbeidet har blant annet omfattet:

- møter i vannregionutvalget (VRU)
- fag- og temamøter
- samarbeid med vannområdene
- dialog med sektormyndigheter og kommuner
- kunnskapsinnhenting og faglige vurderinger

Vi ønsker innspill på hvordan medvirkningen i vannforvaltningen kan videreutvikles og styrkes.

Vi ønsker innspill på dine erfaringer med medvirkning i planarbeidet. For eksempel om:

- Informasjon og kommunikasjon underveis i prosessen.
- Møter, seminarer og medvirkningsarenaer.
- Tilgangen på dokumenter og kunnskapsgrunnlag.
- Muligheten for å gi innspill og bli hørt.

Vi ønsker også forslag til hvordan medvirkningen kan styrkes i framtidige planprosesser. Har f.eks. innspill til:

- Nye eller andre former for medvirkning.
- Annen type informasjon eller veiledning.
- Tidspunkt for involvering.

Hva gjør et høringsinnspill nyttig?

For at innspillene skal kunne vurderes best mulig, ber vi om at de så langt som mulig:

- beskriver hvilke deler av medvirkningsprosessen innspillet gjelder
- deler erfaringer fra tidligere planarbeid eller samarbeidsprosesser
- beskriver eventuelle barrierer for deltakelse og medvirkning